

Finnåls cytologi - BDS Radiologisk avdeling SSK

Dokumentplassering:
II.MSK.Rad SSK.2.7.6-1

Godkjent dato:
05.07.2023

Gyldig til:
05.07.2025

Dato endret:
05.07.2023

Revisjon:
8.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/BDS/Ultralyd
DISTRIBUSJONSLISTE: EK, Eventuelt hvor godkjent papirversjon finnes.
ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Spart inn på bruk av engangsutstyr. Lagt til nye bilder.

INDIKASJON:

Lymfeknuter eller lesjoner i brystet som ønskes avklart med tanke på malignitet. Brukes når ikke det er indikasjon for- eller mulig å utføre grov nålsbiopsi.

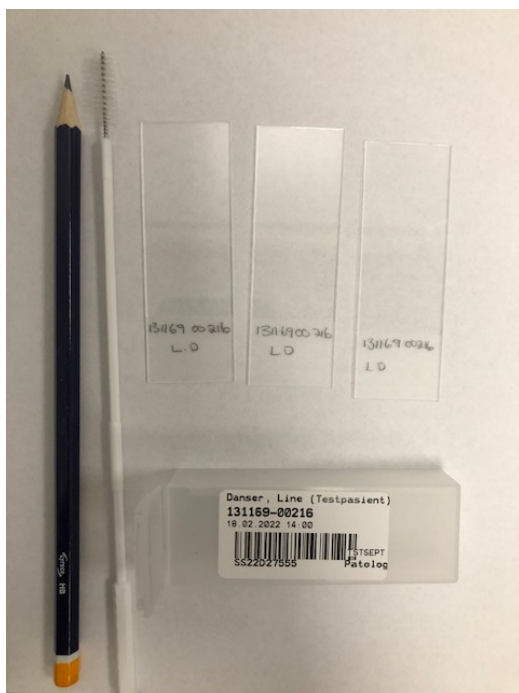
OPPDEKKING:

- Tupfer
- Klorhexidinsprit 5 mg/ml
- Sprøyte (20 ml)
- Grå sprøytespiss
- Mellomstykke (20cm)
- Sprøytehåndtak
- Plastfolie til UL probe
- Plaster

FORBEREDELSE RADIOGRAF:

- Finn frem alt utstyr til prøvetakingen.
- Finn frem blyant, cervixbrush, objektglass og plastbeholder til prøveglassene. Legg ca 6 stk. på et hvitt ark og skriv på initialer og fødsels- og personnummer med blyant på glassene. Plastbeholderen merkes med navnelapp. Sjekk fødsels- og personnummer.

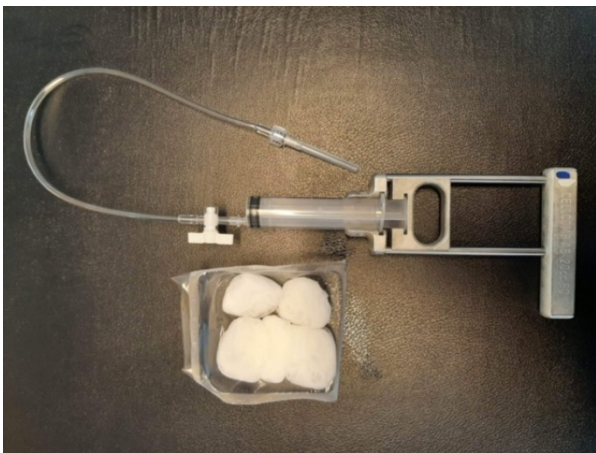

Utarbeidet av: Randi Marie Dyrkolbotn	Fagansvarlig: Helene Sandvik Solli	Godkjent av: Heidi Kollstad	Verifisert av: ☐
---	--	---------------------------------------	--

 SØRLANDET SYKEHUS	Finnålsctologi - BDS Radiologisk avdeling SSK				Side: 2 Av: 4
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.7.6-1	Utarbeidet av: Randi Marie Dyrkolbotn	Fagansvarlig: Helene Sandvik Solli	Godkjent dato: 05.07.2023	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 8.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/BDS/Ultralyd

- Åpne tupferene og påfør rikelig med klorhexidin.
- Benytt usterile engangshansker.
- Fukt tupferne godt med Klorhexidin.
- Monter 20 ml spøyte i sprøytehåndtak, koble til mellomstykke og sett på den grå sprøytespissen.
- Assister radiologen med klargjøring av UL- proben, ta UL- gele på probe og dekk til med plastfolie.
- Hold sprøytehåndtaket for radiologen og aspirer etter radiologens instruksjoner.
- Ivareta pasienten.
- Unngå å bytte assistent underveis i biopsien. Må det byttes skal man være ekstra nøye med å informere «ny assistent» om biopsiene; Antall prøver, merking og annet relevant for at biopsiene blir riktig behandlet og merket.

Utførelse radiolog:

- Vask innstikksstedet
- Posisjonere pasienten optimalt i forhold til innstikkssted med hjelp av radiograf/sykepleier.
- Stikke med nålespiss ved kortende av proben med stikkretning parallelt langs proben. Tilse at nålen er godt synlig på ultralyd under prosedyren.
- Instruer radiograf om å starte aspirasjon når nålespiss på plass.
- Utfør FNAC.
- Biopsimaterialet strykes ut på prøveglassene med cervixbrush.

Opprydding:

1. Radiolog kaster spisse gjenstander i gul boks.
2. Resten kastes etter gjeldene [avfallsrutiner](#).
3. Vask og sprit godt på tilsmussede områder.

 SØRLANDET SYKEHUS	Finnåls cytologi - BDS Radiologisk avdeling SSK				Side: 3 Av: 4
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.7.6-1	Utarbeidet av: Randi Marie Dyrkolbotn	Fagansvarlig: Helene Sandvik Solli	Godkjent dato: 05.07.2023	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 8.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/BDS/Ultralyd

Behandling av biopsiene:

- Legg prøveglass med prøvemateriale på i plastbeholder. Sjekk fødsels- og personnummer på navnelapp.
- Ved flere biopsier skal plastbeholderne merkes tydelig av radiograf / sykepleier etter radiologens instruks. Eksempel på merking: høyre bryst, lymfeknute venstre aksille. Ikke ta neste biopsi før forrige biopsi er i prøveglass med riktig pasient- id og tydelig merke for biopsert lesjon.
- Radiolog lager [elektronisk rekvisisjon](#) og radiograf tar ut tilhørende strekkodeetikett ([prosedyre for etiketter](#)).
  - Sjekk at riktig pasient er aktiv
  - Sjekk at dato og klokkeslett for biopsi stemmer
  - Sjekk at riktig antall glass er ført på rekvisisjon
  - Sjekk at merking på plastbeholder stemmer overens med rekvisisjonen.
  - Overfør evt. merkinger med nummer og/ eller sideanvisning fra navnelappen til strekkodelappen.

Levering av biopsiene:

- Prøveglass settes på bord ved glassdør merket cytologi hos patologen.
- Ved både cytologi og histologisk prøve på en pasient skal det lages 2 rekvisisjoner.
- Prøvene leveres fortløpende.
- Ved biopsier som tas utenom patologens åpningstider: Biopsier tydelig merket og med strekkode etikett låses inn på BDS sekretærs kontor og leveres påfølgende dag.

Bandasjering av sår:

Sterilt plaster på innstikksted.

Koding i DIPS:

- Radiolog koder i DIPS.
- Radiograf sjekker at koder for avsluttet undersøkelse stemmer.
- Radiograf koder i DIPS når det er radiologvikar.

Prøvesvar:

- Spør om pasienten mottar elektroniske innkallinger i Helsenorge.
  - Hvis ja: informer om at time til prøvesvar kommer her.
  - Hvis nei: Timen skrives ut og pasienten får den med seg, eller sekretær som setter opp timen må sende timen per post eller evt. ringe pasienten.
- Radiolog informerer pasienten om timen skal være en ringetime hos radiolog eller en time på kirurgisk poliklinikk. Radiolog skal også opplyse om hvor lang tid det skal gå til prøvesvar. Vanlig praksis for prøvesvar: Pakkepasienter: Ca. en uke på kirurgisk poliklinikk, Andre: 3 uker enten på kirurgisk poliklinikk eller ringetime hos radiolog.
- Skjema [«Biopsiskjema»](#) fylles ut.

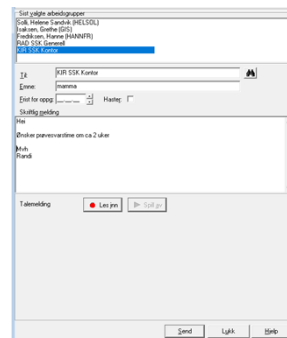
		Finnålscytologi - BDS Radiologisk avdeling SSK			Side: 4 Av: 4
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.7.6-1	Utarbeidet av: Randi Marie Dyrkolbotn	Fagansvarlig: Helene Sandvik Solli	Godkjent dato: 05.07.2023	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 8.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/BDS/Ultralyd

- Gjøres i etterkant av biopsi:
  - Pakkepasienter: Ring kirurgisk poliklinikk på 4279 og bestill prøvesvarstime
  - Andre pasienter:
    - Ringetime hos radiolog: Gul lapp til sekretær Hanne Fredriksen med opplysning om hvor lang tid og hos hvilke radiolog ringetimen skal være. Emne skal fylles ut med «prøvesvarstime». Avslutt med radiografs navn.
    - Time på kirurgisk poliklinikk: Gul lapp sendes kirurgisk poliklinikk med opplysning om hvor lang tid til prøvesvar skal være. Emne skal fylles ut med «mamma». Avslutt med radiografs navn.

Eksempel på gul lapp ved ringetime hos radiolog

Eksempel på gul lapp ved time på kirurgisk poliklinikk

Kryssreferanser:

[II.MSK.Rad SSK.2.6-1](#)

[II.MSK.Rad SSK.2.7.6-2](#)

[II.MSK.Rad SSK.2.7.6-5](#)

[Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK](#)

[Grovnålsbiopsi - BDS Radiologisk avdeling SSK](#)

[Cystetapping - BDS Radiologisk avdeling SSK](#)

Eksterne referanser: